

KOMPAS

Colofon

Jaargang: 9
Nummer 3
Oktober 2017

Werkmateriaal met verwerkingsmogelijkheden voor leidinggevenden en kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Mw. P.H. Herweijer, voorzitter
Mw. G.M. de Regt, eindredactie
Dhr. W. Bruinsma
Dhr. G.M.J. Eikelboom
Mw. J. de Jongh
Mw. J. Molenaar
Mw. D.J. Qualm-Visser
Dhr. J.T. Vogelaar
Mw. N.L. van Wijngaarden-Kersten

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten
Postbus 79
3440 AB Woerden
T: (0348) 489948
I: www.jbagg.nl
E: info@jagg.nl

Van de redactie

De eerste in deze *Kompas* gaat weer over het jaarthema 'Wie is God?' In de vertelling 'door de Jordaan' gaat het over de trouw van God voor het volk Israël. Ze mochten nooit vergeten wat Hij voor hen gedaan had. God gedacht aan Zijn verbond, ondanks de ontrouw van Zijn volk.

Het tweede thema in deze *Kompas* staat in het teken van de jeugdwerkactie 'Geloofwaardig onderwijs'. In deze actie wil de Jeugdbond aandacht vragen voor onderwijs aan kansarme kinderen en jongeren in andere delen van de wereld. Voor ons is het zo gewoon: kinderen in Nederland krijgen goed onderwijs, wellicht zelfs op een christelijke school. Door de actie willen we kinderen die dit moeten missen, ook een kans op goed onderwijs geven. Aan de actie zit ook een bezinnende kant, om kinderen zich bewust te maken dat hun zegeningen niet vanzelfsprekend zijn.

Voor de kinderclubs ligt de focus op enkele projecten in Pakistan. Een onderwijsproject en een drinkwaterproject. De kinderen kunnen hun steentje bijdragen door middel van het vullen van een 'rugzak' voor een kind in Pakistan. Maar ze kunnen meer doen: de kinderen in Pakistan opdragen in hun gebed. Om hen daarbij te helpen, krijgen alle kinderen ook een boekenlegger die ze in hun Bijbel kunnen bewaren.

We hopen dat de actie voor de Nederlandse en Pakistaanse kinderen tot zegen zal zijn!

Gertrude de Regt

verbindt jongeren

Door de Jordaan

Thema

Toelichting op het thema

Dit jaar behandelen we in *Kompas* het thema 'Gods eigenschappen'. In deze schets zal het gaan over de trouw van God in de geschiedenis van de doortocht van het volk van Israël door de Jordaan.

Doel van de vertelling

In de vertelling willen we laten zien dat God trouw is. Hij is trouw aan ontrouwe mensen. God doet wat Hij heeft beloofd. Hij brengt het volk van Israël in het beloofde land. Gods trouw wordt zichtbaar in het wonder van de doortocht door de Jordaan. Gods trouw mag niet worden vergeten, maar moet worden herdacht. Dat wordt zichtbaar door de gedenksteden in de Jordaan.

Introductie van het thema voor de kinderen

Schrijf op een wit vel papier het woord 'trouw'. Vraag de kinderen waaraan ze denken bij het woord trouw.

Vertel het onderstaande verhaaltje over Matthias en Daan. Stel de kinderen vooraf de vraag: Hoe laat Daan zien dat hij trouw is aan zijn vriend Matthias?

Zal hij nog meegaan? Matthias tuurt naar zijn schrift. Hij heeft met Daan afgesproken om te gaan vissen. Maar in de klas had hij gehoord dat een paar jongens een hut gaan bouwen en ze vroegen Daan mee te doen. Toen de bel ging moest Matthias zijn rekensommen nog afmaken en die zijn zo moeilijk! Eindelijk is Matthias klaar. Zal Daan op hem wachten bij het fietsenhok, zoals ze hadden afgesproken, of is hij met de andere jongens mee gegaan? Buiten gekomen ziet Matthias niemand meer. Het hele plein is leeg. Dan ineens springt Daan achter de bosjes vandaan en vraagt: "Is het gelukt met je sommen?" "Ja gelukkig wel," zegt Matthias. "Gaaf, dat je op me gewacht hebt!" "Natuurlijk," reageert Daan, "dat hadden we toch afgesproken?" Ja, Daan is een echte vriend. Hij doet wat hij zegt.

Trouw, daar gaat de vertelling uit de Bijbel over. Luister maar goed hoe je het woord 'trouw' terug hoort komen.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 18: 9

Psalm 66: 2

Psalm 78: 3, 4 en 7

Psalm 105: 5 en 24

Psalm 111: 5

Lied uit 'Tot Zijn eer':

God is getrouw, Zijn plannen falen niet

Groot is Uw trouw, o Heer'

Lezen

Jozua 3 vers 14 t/m Jozua 4 vers 7

Kerntekst

Wanneer uw kinderen morgen vragen zullen, zeggende: Wat zijn u deze stenen? Zo zult gij tot hen zeggen: Omdat de wateren van de Jordaan zijn afgesneden geweest voor de ark des verbonds des HEEREN; als zij toog door de Jordaan, werden de wateren afgesneden. Zo zullen deze stenen den kinderen Israëls ter gedachtenis zijn tot in eeuwigheid (Jozua 4: 6, 7).

Vertelling

Bij de rivier de Jordaan staat het volk van Israël. Het water stroomt en stroomt. Aan de overkant van de rivier ligt het beloofde land. Het land vloeit van melk en honing, zoals de Heere het heeft beloofd. Kijk, op het land staat het koren, het schittert als goud in de zon. Het is bijna klaar om geoogst te worden. Wat een prachtig land geeft de Heere Zijn volk. Een land waar genoeg te eten zal zijn. Een land met uitgestrekte korenvelden en vruchtbare wijngaarden. Bijna is het volk in Kanaän. Vóór hen stroomt de rivier de Jordaan. Wat is de rivier breed! Juist nu, in de tijd van de oogst, is de rivier extra breed. En diep! Wel drie meter! Hoe komt het volk hier doorheen?

Het volk heeft zich klaar gemaakt om door de Jordaan te trekken. Drie dagen hebben ze gewacht bij het plaatsje Sittim. Jozua heeft het volk toegesproken. Hij heeft precies verteld wat het volk moest doen voordat ze door de Jordaan kunnen trekken. Het volk moest zich voor de Heere heiligen. Iedereen heeft zich voorbereid op het grote wonder dat de Heere zal doen. Door te bidden en te denken aan de wonderen die de Heere gedaan heeft bij de uittocht uit Egypte en tijdens de reis door de woestijn.

Wat een wonder dat de Heere Zijn volk in Kanaän brengt. Een lange reis door de woestijn ligt achter hen. Wat is er veel gebeurd in de woestijn. Elke dag heeft de Heere het volk beschermd tegen de felle zon door de wolokolom te geven. Iedere nacht zijn de wilde dieren op afstand gebleven omdat de Heere zorgde voor Zijn volk. De vuurkolom was er elke nacht als teken van Gods aanwezigheid. Elke dag gaf de Heere manna, het volk had genoeg te eten. En wat deed het volk? Klagen! De mensen werden het manna zat, ze wilden vlees. “Waren we maar in Egypte gebleven!” zei het volk boos tegen Mozes. Ook als het water op was, klaagde het volk. De Heere heeft iedere keer door een wonder water gegeven. Twaalf verspieders waren naar Kanaän gestuurd. Ze kwamen terug en vertelden over de reuzen die in het land woonden. Het zou onmogelijk zijn te winnen van die reuzen. Vroeg het volk de Heere om hulp? Nee, het volk riep opnieuw naar Mozes: “Waren we maar in Egypte gebleven!” Wat hebben ze veel geklaagd. Wat zijn ze ontrouw geweest aan de Heere door niet te geloven en niet op Hem te vertrouwen. En toch brengt de Heere Zijn volk in het beloofde land. Wat een wonder!

Jozua staat voor de rivier. Achter hem staan de priesters met de Ark. De priesters dragen de Ark met draagbomen die op hun schouders liggen. In de Ark ligt de wet van de Heere. Het volk staat op afstand. Het volk mag niet dicht bij de Ark komen, de Ark is heilig.

Jozua geeft de priesters de opdracht met de Ark in de rivier te stappen. De Ark gaat voorop. De Heere laat zien: Ik ga jullie voor, Ik breng jullie in het beloofde land. Daar gaan de priesters. Daar is het water van de Jordaan. Zullen ze stoppen? Nee, ze lopen door, de bruisende rivier in. En dan... zodra de priesters hun voeten in het water zetten, stopt de Jordaan met stromen. Aan één kant blijft het water staan. Zie je de muur van water? Aan de andere kant stroomt het water weg. Kijk, er komt een pad! Het wordt steeds breder. Het volk van Israël ziet het gebeuren, wat een wonder! Het pad wordt nog breder, wel dertig kilometer. In het midden van de Jordaan staan de priesters stil. De Ark van de Heere is op hun schouders.

Vanaf de oever van de rivier dalen de eersten af naar het pad in de rivier. Het zijn de soldaten uit de stammen van Ruben, Gad en Manasse. Daarachter komt de rest van het volk. Iedereen loopt over het pad door de Jordaan naar de overkant. God brengt Zijn volk in het land dat Hij aan hen heeft beloofd, de Heere is trouw aan Zijn Woord.

Daar lopen twaalf mannen naar het pad en gaan terug de Jordaan in. De Heere heeft tot Jozua gesproken. Uit iedere stam van Israël is één man geroepen. Deze mannen moeten uit het midden van de rivier waar de priesters staan allemaal één steen halen. Die steen moeten ze meenemen naar de overkant. De mannen zoeken op de bodem van de rivier een grote steen. De steen leggen ze op hun schouder. Dan lopen de mannen naar de oever van de Jordaan en klimmen het land op. De stenen brengen ze in het leger en leggen ze bij elkaar. Het hele volk van Israël krijgt een belangrijke opdracht. Niemand mag vergeten wat de Heere heeft gedaan. Niemand mag vergeten dat de Heere trouw is. Daarvan zijn de twaalf stenen een teken. Als later de kinderen zullen vragen: “Wat betekenen deze stenen?” Dan zullen de vaders en de moeders vertellen: “Omdat in het water van de Jordaan een pad is ontstaan voor de Ark van het verbond van de Heere. Toen de Ark van het verbond in het water kwam, ging het water aan de kant.”

Zo zijn de twaalf stenen een gedenkteken van de grote trouw van de Heere. Die God is vandaag nog Dezelfde als toen. Hij zorgt voor jou iedere dag. Je hebt eten en drinken, kleren en een warm bed om in te slapen. Je kunt vast nog wel meer dingen opnoemen. Je mag net als het volk van Israël nooit vergeten dat de Heere in alles voor je zorgt. Denk je daar aan? En dank je de Heere voor alles wat je krijgt?

Daar gaan de twaalf mannen weer. Nu lopen ze terug naar de priesters die met de Ark nog steeds in de rivierbedding staan. Ze hebben opnieuw een steen bij zich. Ze leggen die twaalf stenen bij elkaar in de rivier, op de plaats waar de priesters staan. Een teken van Gods trouw op de oever van de Jordaan en in de Jordaan. Het volk Israël mag het nooit vergeten. Ze zullen het hun kinderen moeten blijven vertellen. Ze moeten vertellen over het pad dat is ontstaan toen de Ark van het verbond van de Heere in het water ging. Ze zullen vertellen dat het hele volk van Israël veilig door de Jordaan is gegaan. De Heere heeft een weg gemaakt, waar dat onmogelijk leek. Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God.

Door Gods macht en trouw heeft Jozua het volk mogen leiden door de Jordaan. Al die jaren na het vertrek uit Egypte is Mozes de leider van het volk geweest. Mozes is gestorven. De Heere heeft Jozua aangesteld tot leider van het volk. Jozua heeft de priesters de opdracht gegeven met de Ark de Jordaan in te stappen en het water is daarvoor aan de kant gegaan. Nu ziet het volk, dat de Heere met Jozua is, net zoals Hij met Mozes was. Ze zullen nu Jozua volgen en ze hebben ontzag voor hem.

Weer spreekt de Heere tot Jozua. Hij moet de priesters de opdracht geven met de Ark uit de Jordaan te komen. De priesters lopen met de Ark vanuit het midden van de rivier naar de overkant. Ze stappen uit het water. En dan, begint de muur van water te stromen. Het water stroomt weer verder zoals het altijd heeft gedaan. Daar in het midden van de rivier liggen nog de twaalf stenen. En aan de oever van de Jordaan liggen de andere twaalf stenen. Die stenen vertellen: de Heere is trouw. Looft de HEERE, maakt Zijn daden bekend onder de volken.

Het volk van Israël is door een wonder in het beloofde land, in Kanaän gekomen. Zelf konden ze daar nooit komen. Niemand mocht dat vergeten, daarom is het gedenkteken van de stenen gemaakt. Hoe kun jij ooit bij de Heere in het hemelse Kanaän komen? Dat kan ook alleen door een wonder. Door al onze zonden hebben we een schuld bij de Heere. We verdienen straf. Die schuld kunnen we zelf nooit betalen, wat we ook proberen. Nu heeft de Heere laten zien dat Hij trouw is voor zondige mensen. Weet je hoe? Door Zijn Zoon, de Heere Jezus naar de aarde te sturen. De Heere Jezus heeft geleden en moest sterven aan het kruis. Sterven is de straf op de zonde. Zo heeft de Heere Jezus de straf gedragen die Zijn kinderen hebben verdiend. Hij heeft de schuld betaald. De Heere gaf het volk van Israël een weg door de Jordaan. De Ark ging voorop. De Ark is een beeld van de Heere Jezus. De Heere Jezus heeft een weg gemaakt naar de Heere God toe. Hij wil dat jij van Die Weg hoort. Net zoals de kinderen van het volk van Israël hebben gehoord over het wonder van het pad in de Jordaan. Hij wil dat je weet, dat er nog altijd zo'n weg is, waardoor je bij de Heere mag komen. Die Weg is de Heere Jezus Zelf!

Aan de oever van de Jordaan staat Jozua, samen met het volk. Met de twaalf stenen die uit de Jordaan zijn gehaald, maakt hij het gedenkteken. Dan spreekt hij het volk van Israël toe. "Als jullie kinderen zullen vragen: "Wat zijn deze stenen?" Vertel dan dat de Heere door een wonder de rivier de Jordaan droog heeft gemaakt, zodat het volk door de rivier kon trekken. Vertel dat we allemaal veilig zijn aangekomen in het beloofde land. Zo heeft de Heere ons ook geleid door de Schelfzee, toen we werden achtervolgd door Farao. Al jullie kinderen en kleinkinderen, ook iedereen die nog geboren zal worden, moet weten dat de Heere trouw is. Jullie kinderen moeten het ook weer vertellen aan hun kinderen. Van geslacht tot geslacht, zodat het volk zijn hoop stelt op de Heere, Zijn daden niet vergeet en Zijn geboden houdt. De Heere is sterk en machtig en iedereen moet Hem dienen. De Heere is trouw, Hij doet wat Hij zegt."

God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.

Zing je dat mee? Met heel je hart? De God Die het volk Israël door de Jordaan heeft geleid, leeft! Hij is trouw!

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Het Bijbelboek Jozua

De geschiedenis van de doortocht door de Jordaan staat in het Bijbelboek Jozua. Het boek toont ons dat God getrouw is in het vervullen van Zijn beloften.

De Jordaan

De Jordaan is de belangrijkste rivier van het land van Israël. De Jordaan is ongeveer 30 meter breed. Maar in de oogsttijd staan de oevers blank. Dan is het een snelstromende rivier, die niet eenvoudig is over te steken. De diepte varieert van 1 tot 4 meter. De rivier heeft vele grotere en kleinere watervallen,

zodat ze niet overal bevaarbaar is. Het Jordaandal is het allerdiepste plekje grond op de wereld. Waar het dal uiteindelijk afdaalt in de Dode Zee, zinkt de bodem zo'n vierhonderd meter onder de zeespiegel. Gewoonlijk is de Jordaan een rustige, smalle rivier. Aan de oevers is dicht struikgewas

De Ark als teken van Gods aanwezigheid

De Ark van het verbond is voorop gegaan. De Ark bevatte de twee stenen tafelen met de tien geboden. Op het verzoendeksel stonden twee cherubs. God toonde te midden van Zijn volk te zijn. De Ark was ongeveer 125 cm lang, ongeveer 75 cm breed en ongeveer 75 cm hoog. De Ark werd gedragen met handbomen. In de Ark bevonden zich naast de twee stenen tafelen ook de kruik met manna en de staf van Aäron die gebloeid had. Voor het vervoer moest de Ark worden bedekt met kleden. Uit de plaats waar de Ark gezet moest worden blijkt de belangrijke plaats van de Ark. De Ark wees het volk de weg. Toen het volk aankwam bij de rivier de Jordaan, werd de Ark gedragen door de priesters die 2000 ellen voor het volk uitgingen.

Tijdens de 40 jarige omzwerving door de woestijn is het telkens gebleken dat het volk niet op zichzelf moest vertrouwen, maar alleen op God. Nu, voordat ze het beloofde land intrekken, moet het volk de les leren van de doortocht door de Jordaan. Gewoonlijk had de Ark in het reizen een plaats tussen het volk. Nu moeten de priesters met de Ark voorop. Hij moet als eerste de Jordaan in. Dat er 2000 ellen (ong. 1 km) tussen moeten blijven, is omdat iedereen hem moet kunnen zien. Het volk van Israël moet een weg gaan, die ze niet weten en nog nooit gegaan zijn. De doortocht door de Jordaan is van grote betekenis geweest. Dat blijkt ook wel uit het feit dat de Heere er eeuwen later in Micha 6 : 5 nog op terugkomt.

Belijdenisgeschriften

Zondag 9 vraag en antwoord 26

“Wat gelooft gij met deze woorden: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?

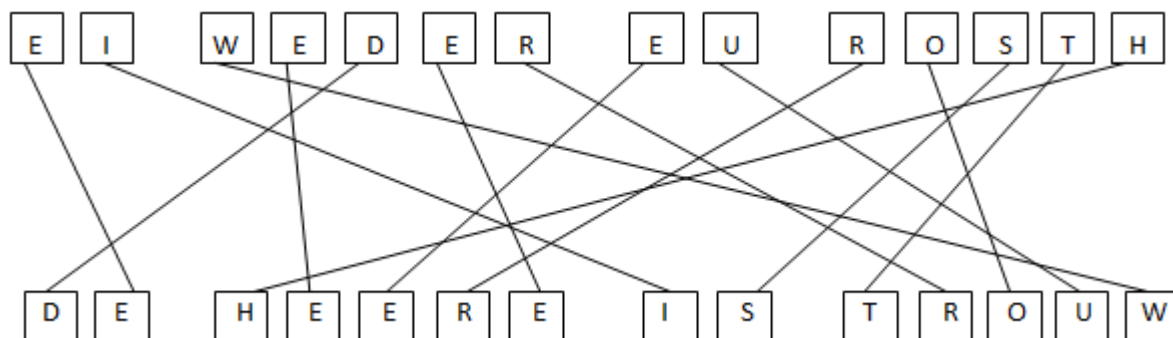
Dat de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde, met al wat er in is, uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwigen raad een voorzienigheid ze nog onderhoudt en regeert, om Zijns Zoon Christus' wil mijn God en mijn Vader is; op Welken ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel, of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen, en ook al het kwaad, dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God, en ook doen wil als een getrouw Vader.”

Antwoorden bij werkboekje -10

Welke zinnen horen bij elkaar? Geef ze dezelfde kleur.

Het volk maakte een reis door *de woestijn*.
In de Ark ligt *de wet van de Heere*.
Het volk trekt door de rivier *de Jordaan*.
Zodra de priesters in het water stappen *komt er een pad*.
Uit de rivier worden *twaalf* stenen gehaald.
Die stenen vertellen *de Heere is trouw*.

Weet jij wat hier staat?

Wat is trouw zijn?

1. Trouw zijn, dat kun je op verschillende manieren. Lees de stukjes hieronder. Waarom gaat het daar over 'trouw zijn'?

“En Jonathan deed zijn mantel af, dien hij aanhad, en gaf hem aan David; ook zijn klederen, ja tot zijn zwaard toe en zijn boog toe en tot zijn gordel toe” 1 Samuël 18: 4.

David en Jonathan sluiten een verbond. Ze beloven er voor elkaar te zijn. Als bewijs daarvoor geeft Jonathan zijn mantel, zwaard, boog en gordel.

Trouw zijn is voor elkaar zorgen. Dat hebben David en Jonathan elkaar beloofd. Ze zijn echte vrienden. Als bewijs of teken daarvan geeft Jonathan zijn eigen spullen aan David.

“Au!” Sanne ligt op de stoep. Ze is met de step gevallen. “Mama!” roept Sanne. Mama hoort het en gaat snel naar haar toe. Ze tilt Sanne op en neemt haar mee naar binnen. Op de knie van Sanne zit een lelijke wond. Mama maakt de wond schoon en doet er een pleister op. Sanne voelt zich nu een stuk beter. Wat fijn dat mama voor haar zorgt. Op mama kan ze altijd rekenen. Mama zorgt trouw voor haar.

Mama zorgt voor Sanne omdat ze haar Mama is. Trouw zijn is elkaar verzorgen. Je geeft wat de ander nodig heeft op dat moment.

Het is feest. Vandaag trouwen oom Marcus en tante Linda. Thomas kan bijna niet wachten om naar het feest te gaan. Hij heeft vandaag een belangrijke taak. Thomas mag in het stadhuis de trouwringen naar oom Marcus en Tante Linda brengen. “Maar waarom doen oom Marcus en tante Linda een trouwring om?” vraagt Thomas aan moeder. “Dan beloven oom Marcus en tante Linda dat ze altijd voor elkaar zullen zorgen omdat ze van elkaar houden,” legt mama uit.

Als bewijs dat oom Marcus en tante Linda trouw zullen zijn, geven ze elkaar een ring.

2. Op welke manier heeft de Heere aan het volk van Israël laten zien dat Hij trouw is?

- Tijdens de reis door de woestijn.

Er zijn veel dingen waarin je Gods trouw ziet. In het manna, de wolkkolom, de vuurkolom, het water uit de rots, in de doortocht door de Schelfzee, enz.

- Tijdens de doortocht door de Jordaan.

Het water ging aan de kant, iedereen kwam veilig aan de overkant.

3. Hoe laat de Heere in jouw leven zien dat Hij trouw is? Dat mag je schrijven en tekenen in de stenen. Dit zijn jouw gedenkstenen.

Laat de kinderen dingen noemen en tekenen waar ze Gods trouw in zien. Denk aan: elke dag eten, een bed om in te slapen, toen ik weer beter werd, bij de doop, dat we in vrijheid naar de kerk kunnen, dat ik in een fijne klas zit, enz.

Antwoorden bij werkboekje +10

Wat is het juiste antwoord? Schrijf het op de lange lijn. Achter elk antwoord staat een letter tussen haakjes. Die schrijf je op het korte lijntje.

Antwoorden: Gilgal (J)- De Jordaan (X)- Er ontstaat een pad (W)- Gedenkteken (M)- De woestijn (L)- Jozua (V)- Ruben, Gad en Manasse (H)- De priesters met de Ark (P)- Twaalf (T)

Het volk maakte een reis door... de woestijn.

Wie gaan voor het volk uit naar de rivier? De priesters met de Ark.

Door welke rivier trekt het volk? De Jordaan.

Wat gebeurt er als de priesters in het water stappen? Er ontstaat een pad.

Welke stammen trekken voorop? Ruben, Gad en Manasse.

Hoeveel stenen worden uit de rivier gehaald? Twaalf.

De stenen zijn een... gedenkteken.

Bij welke plaats worden de stenen neergelegd? Gilgal.

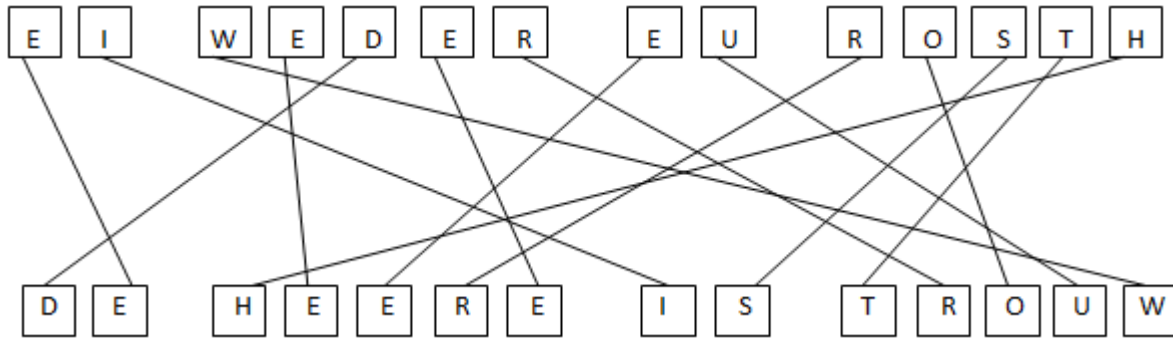
De nieuwe leider van het volk is... Jozua.

Welk woord lees je van de overgebleven letters? Gedenken

Weet jij wat hier staat?

verbindt jongeren

Wat is trouw zijn?

1. **Trouw zijn, dat kun je op verschillende manieren. Lees de stukjes hieronder. Waarom gaat het daar over 'trouw zijn'?**

“En Jonathan deed zijn mantel af, dien hij aanhad, en gaf hem aan David; ook zijn klederen, ja tot zijn zwaard toe en zijn boog toe en tot zijn gordel toe” 1 Samuël 18: 4.

David en Jonathan sluiten een verbond. Ze beloven er voor elkaar te zijn. Als bewijs daarvoor geeft Jonathan zijn mantel, zwaard, boog en gordel.

Trouw zijn is voor elkaar zorgen. Dat hebben David en Jonathan elkaar beloofd. Ze zijn echte vrienden. Als bewijs of teken daarvan geeft Jonathan zijn eigen spullen aan David.

“Au!” Sanne ligt op de stoep. Ze is met de step gevallen. “Mama!” roept Sanne. Mama hoort het en gaat snel naar haar toe. Ze tilt Sanne op en neemt haar mee naar binnen. Op de knie van Sanne zit een lelijke wond. Mama maakt de wond schoon en doet er een pleister op. Sanne voelt zich nu een stuk beter. Wat fijn dat mama voor haar zorgt. Op mama kan ze altijd rekenen. Mama zorgt trouw voor haar.

Mama zorgt voor Sanne omdat ze haar Mama is. Trouw zijn is elkaar verzorgen. Je geeft wat de ander nodig heeft op dat moment.

Het is feest. Vandaag trouwen oom Marcus en tante Linda. Thomas kan bijna niet wachten om naar het feest te gaan. Hij heeft vandaag een belangrijke taak. Thomas mag in het stadhuis de trouwringen naar oom Marcus en Tante Linda brengen. “Maar waarom doen oom Marcus en tante Linda een trouwring om?” vraagt Thomas aan moeder. “Dan beloven oom Marcus en tante Linda dat ze altijd voor elkaar zullen zorgen omdat ze van elkaar houden,” legt mama uit.

Als bewijs dat oom Marcus en tante Linda trouw zullen zijn, geven ze elkaar een ring.

2. **Op welke manier heeft de Heere aan het volk van Israël laten zien dat Hij trouw is?**

- **Tijdens de reis door de woestijn.**

Er zijn veel dingen waarin je Gods trouw ziet. In het manna, de wolkkolom, de vuurkolom, het water uit de rots, in de doortocht door de Schelfzee, enz.

- **Tijdens de doortocht door de Jordaan.**

Het water ging aan de kant, iedereen kwam veilig aan de overkant.

3. **Hoe laat de Heere in jouw leven zien dat Hij trouw is? Dat mag je schrijven en tekenen in de stenen. Dit zijn jouw gedenkstenen.**

Laat de kinderen dingen noemen en schrijven waar ze Gods trouw in zien. Denk aan: elke dag eten, een bed om in te slapen, toen ik weer beter werd, bij de doop, dat we in vrijheid naar de kerk kunnen, dat ik in een fijne klas zit, enz.

Doe opdracht

De Heere laat in de geschiedenis van de doortocht door de Jordaan zien dat Hij trouw is en voor Zijn volk zorgt.

In de Bijbel staan heel veel Bijbelteksten die jou laten zien dat de Heere trouw is en zorgt.

Hieronder staan een aantal:

- Exodus 14 : 14 De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn.
- Deuteronomium 31 : 6 Weest sterk en hebt goeden moed, en vrees niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht; want het is de HEERE, uw God, Die met u gaat; Hij zal u niet begeven noch u verlaten.
- Psalm 119 : 114 Gij zijt mijn Schuilplaats en mijn Schild, op Uw woord heb ik gehoopt.
- 1 Petrus 5 : 7 Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u
- Filippenzen 4 : 6 Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging, bekend worden bij God
- Psalm 115 : 6 God is getrouw en machtig!
- Psalm 6: 9 Hij houdt getrouw Zijn woord.
- Deuteronomium 7 : 9 Gij zult dan weten, dat de HEERE uw God die God is, die getrouwe God, Dewelke het verbond en de weldadigheid houdt dien die Hem liefhebben en Zijn geboden houden.

De kinderen kunnen een kei meenemen en er met een viltstift een Bijbelstekst op schrijven. Of ze kunnen van klei een steen maken en daar op een later moment een Bijbeltekst op schrijven.

De kinderen kunnen de steen voor zichzelf maken of voor iemand anders. Ze kennen vast wel iemand aan wie ze de steen willen geven. Niemand mag vergeten dat de Heere trouw is!

Actieschets 'Geloofwaardig onderwijs'

Thema

Toelichting op het thema

Deze Kompas hoort bij de jeugdwerkactie 'Geloofwaardig onderwijs'. Graag nodigen we alle leidinggevenden uit om met de kinderen enkele avonden met het actieproject te vullen. In deze Kompas vinden jullie daar ideeën voor.

De -12 verenigingen zullen zich tijdens de actie vooral richten op een project in Lahore, Pakistan. In een sloppenwijk in deze grote stad geeft het Deputaatschap voor Bijzondere Noden steun aan een christelijke school. Daarnaast zal een waterpomp met een filter worden gerealiseerd, voor schoon drinkwater. Verderop in de handleiding vind je meer informatie over het project. Deze twee thema's, 'onderwijs' en 'water', vormen een leidraad in deze Kompas. 'Onderwijs' staat bij de eerste avond centraal, 'water' bij de tweede.

Het programma kan als volgt worden ingevuld:

Eerste avond:

- Vertelling 'Waarom staan die stenen daar?'
- Actiepresentatie over Samsun en Sameeta
- Vragen maken uit het werkboekje
- Boekenlegger in groepjes bespreken en invullen
- Actiekaart 'Vul een rugzak voor een kind in Pakistan' bespreken en uitdelen
- Zingen: 'Waarom staan die stenen daar?'

Tweede avond:

- Vertelling 'Bitter water wordt zoet'
- Verwerking van pagina 8 van het werkboekje
- Het actiespel (zie de bijlage)

Waarom staan die stenen daar?

Thema

Doel van de vertelling

In deze schets vind je een korte vertelling over een vader en zijn zoon bij de gedenkstenen in de Jordaan. De vertelling sluit aan bij Kompas nummer 4a, die ging over 'Door de Jordaan'. De spits ligt deze keer bij het Bijbelse onderwijs naar aanleiding van de gedenkstenen. Het doel van de vertelling is, de kinderen te laten zien dat onderwijs uit de Bijbel belangrijk is, omdat het je leert Wie God is. Dit onderwijs hebben kinderen in Nederland en in Pakistan nodig.

Introductie van het thema voor de kinderen

Introductie

Lees het volgende krantenbericht voor aan de kinderen. Het bericht hieronder is de originele tekst. Voor jonge kinderen kun je de tekst iets vereenvoudigen.

Pakistan – Een 13-jarige scholiere uit de Pakistaanse stad Abbottabad is afgelopen maand van school gestuurd omdat zij een woord verkeerd spelde. De fout leidde tot de beschuldiging van godslastering.

Faryal Bhatti beantwoordde een vraag over een loflied op Mohammed verkeerd. In plaats van naat, het Urdu-woord voor loflied voor Mohammed, schreef Faryal laanat, dat 'vloek' betekent. De docent ontdekte de fout toen zij de antwoordenbladen nakeek. Als reactie op de fout zou de docente Faryal geslagen hebben.

De leiding van de school en lokale islamisten vonden de foute spelling van Faryal genoeg om haar te beschuldigen van godslastering. Faryal bood meteen haar excuses aan en verklaarde dat ze de fout niet

expres had gemaakt. Volgens haar docent zou Faryal vaker opzettelijk de profeet Mohammed beledigd hebben.

Pakistan staat bekend om haar wetten op godslastering. Op godslastering staat de doodstraf of een levenslange gevangenisstraf. De beschuldiging van Faryal zorgt voor veel angst bij Pakistaanse christenen. Faryal en haar familie moesten op stel en sprong hun huis verlaten en zijn ondergedoken.
Bron: opendoors.nl

- Vraag: Wat vind jij van de school waar Faryal op zit? Is zij daar eerlijk behandeld?
- Vertel: de meeste mensen in Pakistan zijn moslim. De christenen die daar wonen, hebben het heel moeilijk. De kinderen die op een islamitische school zitten, worden vaak getreiterd, zelfs door de leraren. Er zijn wel wat christelijke scholen in Pakistan, maar die zijn vaak arm. Zo'n christelijke school willen wij gaan helpen door de actie 'Geloofwaardig onderwijs'.
- Vraag: weten jullie eigenlijk wat 'geloofwaardig onderwijs' betekent? (Dat je kunt geloven wat de meester of juf zegt, dat het echt waar is en betrouwbaar). De school van Faryal was niet geloofwaardig. We willen er door de actie aan meehelpen dat kinderen in Pakistan wel geloofwaardig onderwijs krijgen.
- We gaan straks eerst luisteren naar een verhaal uit de Bijbel. Luister maar of jij hoort waarom het daar ook over 'geloofwaardig onderwijs' gaat.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 78: 2, 3 en 4

Psalm 90: 1 en 9

Psalm 119: 7

Psalm 135: 7 en 8

Psalm 145: 2

Avondzang: 1, 6 en 7

Lied uit 'Tot Zijn eer':

Lied: 'Uw Woord is een lamp'

Lezen

Jozua 4: 8-24 (of vers 19-24)

Kerntekst

Opdat alle volken der aarde de hand des HEEREN kennen zouden, dat zij sterk is; opdat gijlieden den HEERE uw God vreest te allen dagen (Jozua 4: 24).

Vertelling

Samen met vader loopt Ithamar langs de oever van de Jordaan. Het is warm en het zonlicht schittert fel op het water. Ithamar probeert de overkant van de rivier te zien. Door de dichte struiken aan de rand van het water is dat wel moeilijk. Maar, als je je best doet, kun je toch af en toe iets zien van rotsachtige grond en droge, zanderige plaatsen. Daar, aan de overzijde, is de woestijn waar het volk Israël veertig jaar geweest is.

Ithamar komt uit Gilgal, een plaatsje dicht bij de Jordaan, langs de weg naar Jericho. Vanmorgen vroeg vader of hij zin had om mee te gaan naar de gedenksteden van het volk. "Gedenksteden?" vroeg Ithamar. "Wat bedoelt u?" "Zijn we daar nog nooit samen geweest?" vroeg vader. "Wel de verhalen gehoord over ons volk maar niet samen bij het gedenkteken gestaan? Kom, dan gaan we vandaag!" En zo gebeurt het dat Ithamar en vader nu bij de Jordaan lopen.

Turend gaan de ogen van vader langs de oever. Nog een klein stukje en dan moeten ze toch bij de plaats zijn waar Israël door de Jordaan trok. Ook Ithamar probeert mee te zoeken naar de hoop stenen. "Waar moet ik kijken vader? Lagen ze nu in de Jordaan of aan de oever?" Ithamar kijkt naar vader. Zou hij het weten? "Je kunt ze op allebei de plaatsen vinden, zoon. In de rivier liggen twaalf stenen die neergelegd zijn door Jozua. Jozua was de leider van het volk. Op de kant moet ook een stapel stenen zijn, ook precies

twalf. Die heeft Jozua daar laten opstapelen door twalf sterke mannen. De Heere had gezegd dat uit iedere stam van het volk Israël een man zo'n zware steen uit de rivier mee moest nemen. Vandaar dat het er precies twalf zijn."

Vader wacht even en kijkt tussen twee struiken door naar de Jordaan. Hij wijst met zijn vinger naar het midden van de Jordaan. "Zie je ze? Daar, midden in de rivier, steken nog net een paar stenen boven het water uit!" Ithamar duwt nieuwsgierig wat takken van een struik opzij. "Ja, ik zie ze ook!" roept hij. "Vader, dan is hier dus de plaats waar dat grote volk Israël door de Jordaan ging! Wat diep is het water hier! Hoe zijn ze er doorheen gekomen? En waar stonden de priesters met de ark? Waarom zijn die stenen opgestapeld? En hoe komt het dat..."

"Ho, ho!" lacht vader. "Niet alles tegelijk! Ik snap wel dat je zoveel vragen hebt. Jij bent er immers niet bij geweest, bij die wonderlijke tocht door de Jordaan. Je hebt het niet met eigen ogen gezien. Ik ook niet. Maar ik heb de verhalen van de oude vaders en moeders gehoord. En die kan ik aan jou doorvertellen! Straks, bij het gedenkteken, kun je vragen wat je wilt. Zodat ook jij nooit zult vergeten wat er toen gebeurd is!"

Ithamar en vader lopen een stukje verder langs de Jordaan. Zoekend gaan vaders ogen over het gras en de struiken wat verderop. Hier ergens moeten de gedenksteden van Gilgal liggen. Ja, daar! Achter een van de struiken zien ze twalf forse stenen, op een hoop opgestapeld. "Kijk," zegt vader. "Hier, op deze plaats heeft Jozua gestaan. Kan je het je voorstellen, Ithamar? Hier stond Jozua met heel het volk Israël! Alle mensen bij elkaar om deze stenen heen! En op deze plaats, waar wij nu staan, heeft Jozua het woord van de Heere gesproken. Hij zei: *"Wanneer uw kinderen morgen hun vader vragen zullen 'Wat zijn deze stenen?'. Zo zult gij het uw kinderen te kennen geven."*

Het is even stil. Dan gaat vader verder. "Ithamar, je vroeg aan mij wat deze stenen betekenen. Je wil graag weten waarom ze hier liggen? Ik zal het je vertellen." En vader vertelt over het volk Israël dat veertig jaar door de woestijn gelopen heeft. Hij vertelt over het verlangen van de Israëlieten om eindelijk in het beloofde land te komen. Maar dan komen ze bij de rivier de Jordaan. Het lijkt voor het volk onmogelijk om ooit nog in Kanaän te komen! Ithamar ziet het bijna voor zich, zo goed kan vader vertellen. Hoe moeten de mensen en de dieren nu naar de overkant?

Maar dan... kijk eens naar vaders gezicht! Blijheid, verwondering kun je zien in vaders ogen! "Ithamar," zegt vader. "God, de Almachtige, de sterke God, deed een wonder! Zijn Naam zij geloofd! Op het droge, Ithamar... *Op het droge is Israël door deze Jordaan gegaan!* Zie je het water, zoon? In dat water maakte de Heere een droog pad. Langs een muur van water kon het volk van Israël eindelijk in het beloofde land Kanaän komen! De priesters met de ark gingen het eerst in de Jordaan. Daarna kwamen alle mensen en alle dieren langs de priesters naar de overkant lopen. Toen iedereen in Kanaän was, kwamen twalf mannen aanlopen. Zij waren door Jozua uitgekozen, uit iedere stam één. En die twalf mannen pakten elk een steen van de bodem van de rivier en liepen verder. Als laatsten zijn de priesters uit de rivier gegaan. En op de plaats waar de priesters stonden, heeft Jozua zelf stenen opgestapeld. Daarna stroomde de rivier weer gewoon verder. Net als de dagen ervoor."

Vader gaat met zijn hand over een van de stenen. Ze zijn ruw. Je ziet dat ze al oud zijn. "Sterke mannen waren het, Ithamar. Kijk maar eens hoe groot en zwaar de stenen zijn." Ja, Ithamar ziet het wel. Het zijn grote stenen die hier op een stapel liggen. Daarom kun je het gedenkteken ook goed zien. Het valt op tussen alle andere rotsen en steenhopen. Zo zijn die stenen hier dus gekomen.

"Ithamar..." Vaders stem klinkt ernstig. "De Almachtige heeft niet zomaar die hoop stenen hier neer laten leggen. Jozua heeft gezegd: *"Zo zullen deze stenen de kinderen Israëls ter gedachtenis zijn tot in eeuwigheid."* Daarom heb ik je verteld hoe de Heere wonderlijk voor ons volk gezorgd heeft." Vaders ogen zien over de struiken en bomen heen naar de verte. Alsof hij uitzielt naar iets dat in de toekomst gaat gebeuren. "Ithamar, bij deze stenen denken we ook aan de trouwe zorg van de Heere die ook in de toekomst over ons zal zijn. Eens, mijn zoon... Eens zal de Almachtige ons de Verlosser zenden." Ithamar voelt dat vader ontroerd is door de zorg van de Heere voor Zijn volk. Ontroerd door de liefde van de Heere voor Israël, ondanks alle zonden die het volk deed. En hij merkt dat vader verlangend uitzielt naar de komst van de beloofde Messias, de Verlosser van het volk.

"Deze stenen, Ithamar, spreken zonder woorden! Ze vertellen over de wonderen die de Heere gedaan heeft. Deze stenen zijn een teken van de almacht en de trouwe zorg van de Heere. Jozua zei: *"Opdat alle volken de hand des Heeren kennen zouden, dat ze sterk is; opdat gij de Heere, uw God, vreest te allen dage."* Dit moet je nooit vergeten, Ithamar. Het is de Heere, Die ons volk verlostte uit de nood toen ze

voor de diepe Jordaan stonden. Hij maakte een pad door de rivier. Hij is de Almachtige, de sterke God. Hij is de God op Wie we mogen vertrouwen, voor nu en in de toekomst! Ithamar, laten we Hem daarom vrezen! Laten we Hem daarom dienen! Elke dag, heel ons leven!"

Na de vertelling

- Heb je gehoord dat het in dit verhaal over 'geloofwaardig onderwijs' ging? Kun je vertellen waaruit je dat merkte?
- Waarom was het voor Ithamar belangrijk dat hij leerde wat die twaalf stenen betekenden?
- Onderwijs is voor iedereen belangrijk. Stel je voor dat je geen onderwijs kreeg, hoe zou je toekomst er dan uitzien? Alle kinderen in de wereld hebben goed onderwijs nodig. Straks gaan we naar een presentatie kijken over kinderen in Pakistan. We zien hoe het voor hen niet vanzelfsprekend is om naar school te gaan en ook wat wij voor hen kunnen doen.

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Zie hiervoor de handleiding bij Kompas 4a 'Door de Jordaan'.

Verwerking

- Actiepresentatie voor kinderclubs

Op de actiesite www.jbgg.nl/geloofwaardig staat een presentatie voor kinderclubs. Deze kun je downloaden en vanaf je eigen laptop afspelen m.b.v. een beamer. In de presentatie lopen we een dagje mee met de Pakistaanse kinderen Samsun en Sameeta (broer en zus). We horen iets over hun gezin, hun school en hoe ze hun dag doorbrengen. De presentatie is een goed startmoment voor de actie, omdat de kinderen gelijk iets horen over de actieprojecten en wat zij kunnen doen.

- Werkboekje

In het werkboekje 'Geloofwaardig onderwijs' staan verwerkingen bij de twee verhalen in deze handleiding. Er is, zoals gewoonlijk, een versie voor -10 en voor +10.

- Actiekaart: vul een rugzak voor een kind in Pakistan

Voor alle kinderen is er een actiekaart in de vorm van een rugzak. In de rugzak zijn allerlei dingen afgebeeld die kinderen in Pakistan nodig hebben om naar school te gaan. Sponsors kunnen iets aankruisen voor een bepaald bedrag. Een volle kaart levert € 20 op.

- Actiespel voor kinderclubs

Met dit spel over de jeugdwerkactie 'Geloofwaardig onderwijs' kun je een deel van de clubavond vullen. Het is een speelse manier om meer over de actie te weten te komen en met elkaar in gesprek te gaan. Er zijn in totaal vijf verschillende spelletjes of opdrachten. Per opdracht zijn de kinderen tien minuten bezig. Maak groepjes van 4-6 kinderen en laat hen rouleren langs de opdrachten. Heb je een hele grote groep, maak dan twee circuits. Met het totale spel ben je, inclusief wisselen, ongeveer een uur bezig. Het spel is te downloaden vanaf www.jbgg.nl/geloofwaardig.

- Boekenlegger

Voor alle kinderen is er een boekenlegger, met op de ene kant een mooie foto van de actie en op de andere kant schrijfruimte. Gebruik de boekenlegger nadat je iets hebt verteld over de actie, bijvoorbeeld na de presentatie. Hierop kunnen de kinderen schrijven wat ze willen bidden voor Samsun en Sameeta en de andere kinderen in Pakistan. Ze kunnen ook iets voor zichzelf opschrijven, waarvoor ze willen bidden. De boekenlegger kunnen ze in hun Bijbel leggen, zodat ze hem elke dag zien.

Handleiding bij de werkboekjes

Antwoorden bij werkboekje -10

Het verhaal van Ithamar

1. Je hebt het verhaal uit de Bijbel over Ithamar en zijn vader gehoord. Wat leerde Ithamar van zijn vader?

Hij leerde wat God had gedaan voor het volk van Israël. Hij leerde hoe machtig en hoe trouw God is.

2. Welke mensen vertellen jou over de Heere?

Teken of kleur de poppetjes in en schrijf de namen eronder.

Vraag eerst aan de kinderen wie hen over de Heere vertellen. Hun vader, moeder, opa, oma, de meester, de juf, de clubleiders, de dominee,... misschien kunnen ze nog meer mensen noemen. De kinderen kunnen namen onder de witte poppetjes schrijven en ze intekenen of inkleuren.

3. Stel je voor dat jouw school niet christelijk was (misschien is dat ook wel zo). Noem eens een paar dingen die anders zouden zijn dan op een christelijke school. Wat zou jij het meeste missen?

Wat zou er anders zijn? Je begint de dag niet met bidden, Bijbellezen en zingen. Je hoort geen verhaal uit de Bijbel. Je hoort waarschijnlijk ook niet dat God alles heeft geschapen. Er zijn waarschijnlijk feesten waar een christelijke (reformatorische) school niet aan meedoet, zoals carnaval. Waarschijnlijk zijn er andere kledingregels. De meesters, jufs en kinderen geloven niet in God, dus ze vragen zich niet af of de Heere iets wel goed vindt. In hun vrije tijd doen ze andere dingen: voetbalwedstrijden, TV kijken, kermis of circus. Die dingen zijn voor hen gewoon.

Misschien zitten de kinderen van jullie vereniging niet op een christelijke school, omdat die er niet is. Dan moeten de kinderen eigenlijk andersom denken: wat is er op een christelijke school anders dan op onze school? Help ze hierbij als ze dat moeilijk vinden.

Laat de kinderen vertellen wat ze zouden missen als ze niet meer naar een christelijke school konden. Het kan dat er kinderen zijn die het in sommige opzichten wel leuk zouden vinden, omdat bepaalde dingen dan wel mogen die op hun school niet worden gedaan. Probeer door te vragen waarom ze dingen zeggen. Je kunt ook de vraag stellen of ze uiteindelijk zouden willen ruilen met een kind dat niet met de Bijbel opgroeit. Sommige 'vrijheden' lijken mooi, maar ze zijn uiteindelijk niet goed voor je.

4. In Pakistan gaan veel christelijke kinderen naar een islamitische school, omdat er geen christelijke school is. Ze zouden wel graag naar een christelijke school willen. Waarom, denk je?

Christelijke kinderen hebben het in Pakistan niet makkelijk. Misschien heb je voor de vertelling het krantenbericht voorgelezen over Faryal (zie de introductie bij de vertelschets). Zij had het heel moeilijk op school en moest zelfs vluchten. Op een christelijke school voelen ze zich veilig en kunnen ze zichzelf zijn. En ze leren er uit de Bijbel. Een Bijbel is voor christelijke kinderen in Pakistan heel belangrijk.

Wat wil jij worden?

5. Je gaat niet zomaar naar school. Dat doe je om dingen te leren die je later nodig hebt. Wat wil jij later worden? Teken het hier. Wat moet je daarvoor leren op school?

Je kun de kinderen eerst vragen wat ze willen worden en het dan laten tekenen. Je kunt het ook andersom doen: eerst laten tekenen en het dan aan elkaar laten zien.

Het verhaal 'Bitter water wordt zoet'

Het water dat de mensen van Israël bij Mara vonden, was bitter.

1. Wat is 'bitter'?

Bitter vinden veel mensen (en zeker kinderen) geen lekkere smaak. Het is niet zuur en niet zoet. Sommige groenten zijn een beetje bitter, zoals witlof. Medicijnen smaken ook vaak bitter, zoals paracetamol. Water dat bitter is, smaakt zeker niet lekker en het is ook niet goed voor je.

2. Hoe werd het water weer lekker?

De Heere zei tegen Mozes dat hij een stuk hout in het water moest gooien. Toen werd het water weer lekker. De Heere liet zien dat Hij hen kan helpen!

3. In de Bijbel staat, dat de Heere het volk van Israël 'verzocht'. Hij wilde kijken of ze wel echt op Hem vertrouwden. Was dat zo en hoe merk je dat?

Nee, ze vertrouwden niet op de Heere. Toen ze zagen dat het water bitter was, werden ze boos. Ze dachten er niet aan dat de Heere machtig genoeg is om het water goed te maken. Ze hadden net gezien hoe de Heere een pad door de Schelfzee maakte. De Heere had Zelf beloofd hen in Kanaän te brengen. Ze hadden dus wel kunnen weten dat Hij hen zou helpen.

4. Misschien was jij ook wel eens heel erg teleurgesteld. Hoe voelde jij je toen? Was het toen makkelijk om op de Heere te vertrouwen?

Vraag eens of de kinderen iets kunnen noemen waardoor ze heel teleurgesteld waren. Hoe voelden ze zich toen? Hebben ze toen aan de Heere gevraagd om hulp? Of misschien hebben ze wel ervaren dat de Heere hen hielp.

Een nieuwe waterput

De kinderen in de sloppenwijk in Pakistan moeten zelf water halen bij de put. Dat water is ook nog eens vervuild door de spijkerstoffen fabriek in de buurt. Volg de pijltjes bij de letters hieronder en kijk wat jij in de actie voor hen kunt doen!

G	E	E	F	S	C	H	O	O	N	W	A	T	E	R
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Samsun en Sameeta

1. **Je hebt een presentatie gezien over Samsun en Sameeta, een broer en zus in Pakistan. Ze zijn blij dat ze naar school mogen. Welke dingen zijn anders zijn dan bij jou? Welke dingen zijn hetzelfde?**

Laat de kinderen vertellen wat zij herkennen en wat anders is. Het onderwijs uit de Bijbel, vakken die je ook in Nederland krijgt, misschien hebben de kinderen hier ook huiswerk of eten ze op school. In Nederland neem je zelf je lunch mee, de kinderen in Pakistan krijgen het op school. Verschillen zijn er ook: het schooluniform, slapen in hetzelfde gebouw, na schooltijd nog klusjes doen, etc.

2. **Samsun en Sameeta zijn arm. Toch zijn er ook dingen waar ze de Heere voor kunnen danken. Waarvoor? Op de club krijg je een boekenlegger. Schrijf aan de achterkant van de boekenlegger wat jij voor hen wilt bidden en leg hem in je Bijbel.**

Kijk wat het beste bij jullie groep past. Kunnen de kinderen al iets verwoorden en opschrijven om voor de kinderen in Pakistan te bidden? Als schrijven te moeilijk is, kun je er ook alleen over praten. Misschien kun je een paar punten die ze noemen meenemen in het dankgebed waarmee je de ochtend of avond afsluit.

Als het opschrijven wel (met hulp) lukt, is het een mooie herinnering die ze meenemen. Op de boekenlegger is ook ruimte om iets voor zichzelf op te schrijven, waarvoor ze willen bidden. Laat het aan de kinderen over of ze dat op de club willen doen of liever thuis.

Antwoorden bij werkboekje +10

Leren voor nu en later

Je hebt een verhaal gehoord over een Joodse jongen en zijn vader, bij de Jordaan.

1. **Wat leerde Ithamar van zijn vader over de Heere?**

Hij leerde wat God had gedaan voor het volk van Israël. Hij leerde hoe machtig en hoe trouw de Heere is.

2. **Van welke mensen leer jij iets over de Heere?**

Laat de kinderen vertellen van wie zij dingen leren en vraag door over wat ze leren en op welke manier. Je leert niet alleen dingen door wat mensen zeggen, maar ook door wat ze doen. Misschien hebben de kinderen wel iemand in hun omgeving die een voorbeeld voor hen is, als het gaat om het leven met de Heere.

Jouw school

1. **Zit jij op een christelijke school? Hoe vind je dat? Wat zou je missen als je niet op een christelijke school zat?**

Veel kinderen uit de reformatorische kerken zitten op een reformatorische basisschool. Maar niet iedereen. Als het niet zo is, moeten de kinderen eigenlijk andersom denken: wat is er op een christelijke school anders dan op onze school? Zou ik het fijn vinden om naar een christelijke school te gaan en waarom? Of: wat vind ik moeilijk op mijn eigen school? Zijn er ook voordelen als je niet op een christelijke school zit?

Laat de kinderen die wel op een christelijke school zitten, vertellen wat ze zouden missen als dat niet zo was. Het kan dat er kinderen zijn die het in sommige opzichten wel leuk zouden vinden, omdat bepaalde dingen dan wel mogen die op hun school niet worden gedaan. Probeer door te vragen waarom ze dingen zeggen. Je kunt ook de vraag stellen of ze uiteindelijk zouden willen ruilen met een kind dat niet met de Bijbel opgroeit. Sommige 'vrijheden' lijken mooi, maar ze zijn uiteindelijk niet goed voor je.

2. Welk beroep zou jij later kiezen of welke opleiding zou jij willen volgen? Wat moet je daar nu voor leren op school?

Laat de kinderen het aan elkaar vertellen. Weten ze het nog niet, geen probleem. Meestal zijn er wel een paar kinderen die al een idee hebben. Praat door over wat je nodig hebt voor beroepen. Vakken die de kinderen nu misschien saai of moeilijk vinden, hebben ze wellicht straks nodig. Ook andere dingen leer je op school: met elkaar samenwerken, een spreekbeurt of presentatie houden, je (huis)werk plannen, enz.

Op school in Pakistan

3. Je hebt een presentatie gezien over Samsun en Sameeta, een broer en zus in Pakistan. Ze zijn blij dat ze naar een christelijke school mogen. In Pakistan gaan veel christelijke kinderen naar een islamitische school, omdat er geen christelijke school is. Ze zouden wel graag naar een christelijke school willen. Waarom, denk je?

Christelijke kinderen hebben het in Pakistan niet makkelijk. Misschien heb je voor de vertelling het krantenbericht voorgelezen over Faryal (zie de introductie bij de vertelschets). Zij had het heel moeilijk op school en moest zelfs vluchten. Op een christelijke school voelen ze zich veilig en kunnen ze zichzelf zijn. En ze leren er uit de Bijbel. Een Bijbel is voor christelijke kinderen in Pakistan heel belangrijk.

4. Samsun en Sameeta zijn arm. Toch zijn er ook dingen waar ze de Heere voor kunnen danken. Waarvoor? Op de club krijg je een boekenlegger. Schrijf aan de achterkant van de boekenlegger wat jij voor hen wilt bidden en leg hem in je Bijbel.

Kinderen in deze leeftijd kunnen waarschijnlijk wel een aantal dingen noemen waarvoor ze willen bidden. Zeker als je net de presentatie hebt gezien. Laat de kinderen het opschrijven op de boekenlegger. Op de boekenlegger is ook ruimte om iets voor zichzelf op te schrijven, waarvoor ze willen bidden. Laat het aan de kinderen over of ze dat op de club willen doen of liever thuis. Je kunt een paar punten die genoemd zijn, meenemen in het dankgebed aan het eind van de ochtend of avond.

Bitter water wordt zoet

Toen de Israëlieten drie dagen op reis waren in de woestijn, stelde God hen op de proef (zie Numeri 15: 25, de laatste zin).

1. Hoe stelde Hij hen op de proef?

Doordat het water bij Mara bitter was en ze het niet konden drinken. Dat was een grote teleurstelling voor hen, omdat ze zo'n dorst hadden.

2. Wat wilde de Heere weten?

Of ze op Hem zouden blijven vertrouwen en of ze Hem om hulp zouden vragen.

3. Hoe denk jij over deze uitspraak: 'Het is gemakkelijker om op God te vertrouwen als alles goed gaat, dan wanneer het niet goed gaat.'

Vraag reacties van de kinderen.

Het lijkt gemakkelijker om op God te vertrouwen als het goed gaat. Maar vertrouw je dan echt op God, of eigenlijk op jezelf? Als alles 'vanzelf' goed gaat, heb je de Heere vaak minder nodig dan wanneer er moeilijkheden zijn. Juist als je in de problemen zit en dan toch op God vertrouwt, is het pas echt vertrouwen. Dan merk je dat het heel moeilijk is om de Heere echt te vertrouwen. Hij wil het je leren, door Zijn Heilige Geest.

Water, een zegen

Water is voor mensen van levensbelang. Het is een zegen van de Heere als je dat hebt. In de Bijbel wordt water ook als voorbeeld voor andere dingen gebruikt. Trek een lijn tussen deze Bijbelgedeelten en de zin die erbij hoort.

Johannes 4:14	Als je Gods zegeningen krijgt, heb je voor altijd genoeg
---------------	--

Psalm 36:10	De Heere wordt vergeleken met een fontein van water
-------------	---

Psalm 42:2	Dorst kan in de Bijbel ook betekenen: verlangen naar God
------------	--

Mattheüs 10:42	Een beker koud water geven aan iemand is een voorbeeld van naastenliefde
-------------------	--

Waterweetjes

Stel je voor dat jullie het water bij de put moesten halen, net als de kinderen in Pakistan. Hoeveel liter zou je dan moeten halen? Lees maar hoeveel een gemiddelde Nederlander gebruikt op een dag. Vul de woorden (douchen enz.) in de puzzel in. De blauwe hokjes vormen samen een zin.

T	A	N	D	E	N	P	O	E	T	S	E	N		
	F		O											
	W		U											
	A		C			D	R	I	N	K	E	N		
	S		H									E		
	S		E									K		
	E		N		W							O		
	N			S	C	H	O	O	N	M	A	K	E	N

G	E	E	F	S	C	H	O	O	N	W	A	T	E	R
G	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Bitter water wordt zoet

Thema

Toelichting op het thema

Het verhaal in deze schets hoort ook bij de jeugdwerkactie 'Geloofwaardig onderwijs'. Het sluit aan op het andere project dat bij de -12 verenigingen centraal staat: schoon drinkwater voor de bewoners van een sloppenwijk in Lahore, Pakistan.

Het verhaal bestaat uit drie korte verhalen: een verhaal uit de Bijbel, uit Pakistan en uit Nederland. Als het hele verhaal te lang is om in één keer te vertellen, kun je ook eerst het verhaal uit de Bijbel vertellen en de andere twee verhalen later.

Doel van de vertelling

De kinderen zien dat het belangrijk is om op de Heere te vertrouwen, omdat Hij in alles voorziet. De kinderen van de kinderclub kennen geen gebrek aan goed drinkwater, maar de kinderen in Pakistan wel. Ze leren dat niets vanzelfsprekend is, ook niet het water uit de kraan.

Introductie van het thema voor de kinderen

De vorige keer dat het club was, hebben jullie iets over de actie gehoord. We gaan actie houden voor mensen in een sloppenwijk in Pakistan. Daardoor kan de christelijke school nieuwe boeken kopen en het gebouw groter maken. Er is nog een actiedoel en dat is: schoon drinkwater voor de mensen in de sloppenwijk. Daar horen jullie vandaag over.

Jullie horen een verhaal met drie gedeelten: een verhaal uit de Bijbel, uit Pakistan en uit Nederland.

Zingen en lezen

Zingen

Psalm 9: 10

Psalm 36: 3

Psalm 63: 1

Psalm 81: 8, 12

Psalm 107: 1, 3, 5 en 22

Lied uit 'Tot Zijn eer':

Lied: 'O, alle dorstigen'

Lezen

Exodus 15: 22-27

Kerntekst

Hij dan riep tot den HEERE; en de HEERE wees hem een hout, dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet (Exodus 15: 25)

Vertelling

De woestijn Sur, meer dan 3000 jaar geleden

Het is vroeg in de morgen. De zon komt nog maar net over het randje van de horizon, maar toch wordt het alweer warm. Ofra staat op van het matje waarop ze heeft geslapen en rekt zich uit. Ze loopt zachtjes naar de ingang van de tent. Vader en moeder zijn al op, maar Aron en Tabitha slapen nog. Moeder zit in een hoekje van de tent. Ze heeft Dov, de kleine baby, op haar schoot. Ze glimlacht even naar Ofra. Ofra kijkt naar buiten. Tenten, overal zwarte tenten, zover je kunt kijken. In al die tenten slapen mensen van hun volk, het volk van Israël. Achter de tenten is de woestijn. Rotsen, stenen en zand, zover je kunt kijken. Nog maar een maand geleden woonden ze in een huisje in Egypte. Elke ochtend was het haar eerste taak om naar de put te gaan om water te halen. Vandaag hoeft dat niet. Nergens in de buurt is water te bekennen. Mozes, de man die de Heere als leider van hun volk heeft aangewezen, heeft hen verteld dat ze door de woestijn naar het beloofde land zullen reizen. Zo heeft de Heere het gezegd. Samen met zijn broer Aäron zal hij hen naar het land brengen dat de Heere hen heeft beloofd.

Kanaän, een heerlijk land waar ze vrij kunnen leven. Na het vreselijke slavenleven in Egypte verlangen de mensen daarnaar. En de HEERE, hun God, had laten zien hoe machtig Hij is. Hij had een pad voor hen gemaakt door de Schelfzee, zodat ze met het hele volk en al hun dieren erdoor konden gaan. De farao, die hen met zijn soldaten achterna kwam, verdronk toen God het water weer naar zijn plek liet terugkeren. Ze hadden feest gevierd aan de kant van de Schelfzee. Mirjam, de zus van Mozes, had haar tamboerijn gepakt. Ze hadden gezongen, in reien gedanst en God geloofd voor Zijn hulp en uitkomst. En daarna was de grote reis begonnen. Drie dagen zijn ze nu alweer onderweg in de woestijn Sur. Maar... er is een probleem. Ze kunnen nergens water vinden. De leren zakken die Ofra en haar moeder met water hebben gevuld, zijn leeg. Ze lenen onderling nog water, maar er zijn niet veel mensen meer die iets hebben. Maar... Mozes heeft gezegd dat ze vandaag bij een plek komen waar water is. Hij kent de woestijn goed, hij is hier jarenlang schaapherder geweest. Samen met moeder heeft Ofra gisteren alles opgezocht waar ze water in kunnen doen.

“Kom jongens,” zegt vader even later, “we gaan opbreken.” Ze hebben allemaal een stuk broodkoek gegeten. Het was een beetje droog, maar om nieuwe koeken te maken, heeft moeder water nodig. “Dorst mam,” zegt Tabitha. “Ik weet het meisje,” zegt mama, “vandaag vinden we water. Dan mag je zoveel drinken als je wilt! Nog even geduld. Kun je een grote meid zijn?” Ja, dat kan Tabitha wel. Aron helpt vader met de tent. Ze rollen het tentdoek van zwart geitenhaar op en steken de stokken ertussen. De andere mensen breken ook hun tenten af. Dan vormen ze lange, brede rijen en gaan ze op pad. De zon staat intussen te schitteren aan de strakblauwe lucht. Het wordt weer een warme dag...

“Hoor eens!” Aron stoot Ofra aan. “Hoor je ook die mensen roepen, daar helemaal vooraan?” Ofra luistert en knikt. “Vader,” zegt Aron, “hoort u het ook? Wat zou er zijn?” “Het klinkt als gejuich,” zegt vader. “Misschien hebben de voorste mensen het water bereikt dat Mozes bedoelde.” Ofra rekt haar hals, maar ze kan niks zien. Er zijn zoveel duizenden mensen. “Zou het een grote bron zijn, pap?” vraagt ze. “Ik hoop dat we niet lang moeten wachten.” De mensen voor hen gaan sneller lopen. Iedereen wil graag naar het water toe. Maar als ze dichterbij komen, ziet Ofra plotseling boze gezichten. Ze rekt haar hals om het beter te kunnen zien. “Het water is bitter!” hoort ze iemand roepen. “We kunnen het niet drinken!” Ofra schrikt. Dan ziet ze hoe mensen met boze gezichten naar Mozes gaan. Woedend gaan ze tegen hem tekeer. “We dachten dat we water zouden krijgen vandaag. En nu is het bitter. Wat moeten wij nu drinken? Wat moeten onze kinderen drinken?” Mozes gebaart dat de mensen rustig moeten blijven. Dan loopt hij een eindje bij de mensen vandaan, knielt neer en heft zijn handen naar de hemel. Het wordt stil om hen heen. Ofra kan niet horen wat Mozes zegt, maar ze weet dat hij de HEERE aanroept. Zijn gezicht staat ernstig. Ofra voelt zich rustig worden. Heeft de HEERE hen niet telkens geholpen als ze in nood waren? En heeft de HEERE niet Zelf beloofd dat ze in het land Kanaän zouden komen?

Even later staat Mozes op. Hij loopt naar een plek waar wat kale bomen en struiken staan. Hij pakt iets op van de grond. Het is een stuk hout. De mensen kijken toe wat er gebeurt. Wat zou Mozes nu gaan doen? Ze zien hoe Mozes naar het water gaat het stuk hout erin gooit. Dan wijst hij één van de mannen aan. De man loopt naar het water, schept er met zijn hand iets uit en drinkt... en schept nog meer en drinkt... Zijn gezicht staat blij! “Het is heerlijk water!” roept hij. “Het water is zoet en fris geworden!” Nu willen alle mensen naar het water toe. Mozes gebaart dat ieder op zijn beurt moet wachten. Mama stopt Ofra een leren zak in haar hand. “Vul jij die zo even?”

Het is avond. Vader, moeder, Ofra en hun hele gezin zitten in de tent. Er is weer eten en drinken genoeg! Morgenochtend zal mama verse koeken bakken en zullen ze de waterzakken vullen. Voor ze gaan eten, dankt vader de HEERE. Hij maakte bitter water zoet, zodat ze het kunnen drinken! Als vader gedankt heeft, kijkt hij hen allemaal aan. “Het was bijzonder wat er vandaag gebeurde,” zegt hij. “De mensen waren vreselijk boos. Op Mozes, maar ook op God. Dat was niet goed. En toch heeft de HEERE ons fris water gegeven. Dat hadden we niet verdiend. Niet vergeten kinderen, we kunnen op de HEERE vertrouwen. Wat er ook gebeurt, Hij zorgt voor ons. Hij houdt altijd Zijn Woord.”

Pakistan, 2017

Het is vroeg in de ochtend. Hafsa wordt wakker van het eerste straaltje licht dat door de kieren van hun huisje komt. Ze hoort een haan kraaien, een hond blaffen en de buurvrouw die ‘Kijk uit’ roept tegen haar zontje. De geluiden komen makkelijk binnen door de dunne wand van hun huisje. Hafsa kijkt om zich heen. Mama is bezig een vuurtje te maken. Fahad, haar broertje, slaapt nog. Hafsa loopt naar mama toe. “Goeiemorgen, mama.” “Goeiemorgen meisje,” antwoordt mama. “Lekker geslapen?” Hafsa knikt. Nog een beetje slaperig gaat ze naar de wateremmer die in het keukentje staat. Het water is bijna op. “Geef het laatste beetje maar,” zegt mama, “en haal maar gelijk even nieuw water. Dan kan ik straks thee maken.” Hafsa zet de emmer op haar hoofd en loopt naar de waterput. Ze is nog vroeg, er zijn gelukkig

nog niet veel mensen. Er is een vrouw bezig om water te pompen. Ze zwaait de zwengel op en neer en een grote straal water gutst in haar emmer. Als de emmer vol is, schept ze even wat op met haar hand en brengt het naar haar mond. Dan trekt ze een vies gezicht. “Het water is weer niet fris vandaag,” zucht ze. “Maar we zullen het ermee moeten doen.” Ze zet de emmer op haar hoofd en loopt de weg weer op. Hafsa zet haar emmer neer onder de pomp en zwenfelt hem snel heen en weer, tot hij helemaal vol is. Ze schept ook even wat water met haar hand. Nee, lekker is het niet. Ze weet wel hoe dat komt. Een eindje verderop staat een fabriek. Daar worden denimstoffen gemaakt voor spijkerbroeken. De fabriek loost zijn vuile water gewoon in de rivier. Het water dat Hafsa oppompt, komt daar ook vandaan. De mensen zeggen dat het water niet goed voor je is en dat er giftige stoffen in zitten. Maar ja... wat moeten ze anders drinken?

Hafsa zet de emmer op haar hoofd en loopt terug naar huis. “Het water is weer niet lekker,” zegt ze, terwijl ze de emmer neerzet. Mama kijkt even naar de emmer. Ze zucht. “Ik hoop maar dat we er geen ellende mee krijgen,” zegt ze. Hafsa weet wel wat haar moeder bedoelt. Een paar maanden geleden was het water ook steeds zo vies geweest. Iedereen klaagde erover. En wat nog erger was: veel mensen werden er ziek van. Ook Fahad, haar broertje, was ziek geworden. Hij kreeg erge diarree en moest steeds overgeven. Op een gegeven moment bleef er voor mama niets anders over dan hem naar het ziekenhuis te brengen. Dat deed ze niet zo gauw, want voor het ziekenhuis hebben ze eigenlijk geen geld. “U bent net op tijd, mevrouw,” had de verpleegster gezegd, “hij is bijna uitgedroogd.” Ze hadden Fahad aan een infuus gelegd: met een naald prikten ze in zijn arm. Aan de naald zat een slangetje waardoor vocht in zijn arm kwam. Hij moest heel stil op een bed liggen. Dat was niet zo makkelijk voor Fahad, die thuis de hele dag aan het rennen en spelen was. Maar mama was streng tegen hem geweest. “Je moet stil liggen, anders gaat het infuus eruit en word je heel ziek,” had ze gezegd. Dat had geholpen. Na een paar dagen mocht Fahad weer naar huis.

Mama giet wat water in de ketel. “Ik zal het in elk geval langer laten koken,” zegt ze. “Dat helpt misschien.” Als Hafsa even later haar thee en brood op heeft, gaat ze zich klaarmaken voor school. Ze zegt haar moeder en broertje gedag en loopt de weg op. Als ze even later langs de waterput komt, is het daar nog drukker dan anders. Er staan vrouwen die water komen putten. Er staan ook mannen, ziet Hafsa, in nette kleren. Die komen hier vast niet vandaan, denkt ze. Ze gaat even iets langzamer lopen om het beter te kunnen zien. Eén van de mannen praat met een vrouw die bij de put staat te wachten. “Mijn jongste zoon is vorige maand ziek geworden van het water,” vertelt de vrouw. “En mijn oude moeder ook en nog veel meer mensen in de wijk. Het is echt verschrikkelijk wat die fabriek doet. Moet u het water eens proeven.” De man knikt, maar proeft toch liever niet van het water. Nee, dat snapt Hafsa wel.

Hé, kijk, daar staat Zareen ook. Die is natuurlijk ook op weg naar school. “Hé, Zareen,” begroet Hafsa haar. En dan gaat ze gauw verder: “Weet jij wat die mannen hier doen?” Zareen knikt. “Ja, ze willen een nieuwe waterput maken.” “Hier?” “Nee, op een andere plek in de wijk. Het moet een hele diepe put worden, want heel diep in de grond is het water schoner. En er komt een filter in, zei die man.” “Een filter?” “Ja, dat is iets waarmee alle viezigheid uit het water wordt gehaald.” “So-oo,” zegt Hafsa. “Dat zou geweldig zijn!” “Wanneer gaan ze beginnen?” “Weet ik niet. Ik hoop dat het niet te lang duurt.” De twee meisjes lopen de weg weer op. Schoon water uit de put, denkt Hafsa, het is bijna niet voor te stellen. Zou het echt gaan gebeuren?

Nederland, 2017

De wekker gaat! Slaperig draait Mirthe zich nog even op haar andere zij. Even later steekt mama haar hoofd om het hoekje van de deur. “Goeiemorgen Mirthe, ben je al wakker?” “Ja mam, ik kom eraan.” Mirthe rekt zich uit en stapt haar bed uit. Ze loopt naar de badkamer en draait de kraan open. Ze laat het frisse water over haar gezicht stromen. Even later pakt ze haar tandenborstel, doet er een beetje tandpasta op en houdt hem onder de kraan. O ja... kraan uit als je poetst. Ze vergat het bijna. Ze hadden het er gisteren op school over gehad omdat ze een project hebben over ‘Wees wijs met water’. De meester had gevraagd: hoeveel water denk je dat jij per dag gebruikt? “Vijf liter,” had Bas gezegd. “Neeee,” had Mariska geroepen, “Ik denk tien per persoon. Of misschien wel vijftien.” De meester had een plaatje laten zien op het digibord. “Wát...” hadden de kinderen geroepen, “zoveel?” Een kind van twaalf jaar gebruikt gemiddeld 91 liter op een dag. De meester had nog meer getalletjes laten zien. Een douche kost gemiddeld 48 liter, tandenpoetsen twee liter. Ze hadden het er ook over gehad hoe je water kon besparen. Bijvoorbeeld de kraan uit doen, als je je tanden poetst.

Een uurtje later zit Mirthe op school. Ze hebben samen een psalm gezongen en de meester is begonnen met gebed. “Jongens en meisjes, zegt de meester, “het verhaal dat ik jullie vandaag uit de Bijbel vertel, past wel heel goed bij ons project over water. Het volk van Israël was op zo’n wonderlijke manier door de

HEERE uit Egypte verlost. Hij had een pad gemaakt door de Schelfzee en hen uit de handen van farao gered. Maar toen volgde er een beproeving. De HEERE wilde Zijn volk leren echt op Hem te vertrouwen, ook als het moeilijk wordt...

Als de meester klaar is met vertellen, kijkt hij de klas rond. “De mensen werden boos, daar bij Mara. Kun je dat begrijpen?” Even blijft het stil. Dan gaan er een paar vingers omhoog. “Ik kan het eigenlijk wel begrijpen,” zegt Lars. “Ik zou ook heel erg teleurgesteld zijn als het water niet te drinken was, zeker als ik zo’n dorst had.” “Maar ze moesten wel op de HEERE vertrouwen,” zegt Erica. “Ja, dat kunnen wij makkelijk zeggen,” antwoordt Lars, “maar zo makkelijk is dat niet.” De meester vraagt: “Is het moeilijker om op God te vertrouwen als je heel veel hebt, of als je heel weinig hebt?” Dat is een moeilijke vraag. “Ik denk dat het eraan ligt hoe het in je hart is,” zegt Mirthe dan. “Als je de HEERE echt vertrouwt, met heel je hart, doe je dat altijd.” De meester knikt. “Zullen we daar nog een psalm over zingen?” Even later zingen alle kinderen mee:

Hij die Uw Naam in waarheid kent,
Zal, HEER', op U in zijn ellend'
Vertrouwen, wijl Gij nooit liet zuchten
Hen die gelovig tot U vluchtten.

Achtergrondinformatie bij het Bijbelgedeelte

Mara: bitterheid

Na de doortocht en de viering van de bevrijding gaan de Israëlieten opnieuw op weg. Ze vertrekken vanaf de Schelfzee en gaan in de richting van de woestijn Sur ([vs. 22](#)). Terwijl ze drie dagen reizen in de woestijn, vinden ze nergens water. Uitgedroogd komen ze aan bij een plaats die ze later de naam Mara zullen geven ([vs. 23](#)). Het water van Mara is niet te drinken, omdat het bitter is (Mara = bitterheid, Hebreeuws). De Israëlieten staan voor een geloofsbeproeving. Het is de vraag hoe ze reageren op de moeilijkheden: blijven ze vertrouwen of verbitteren ze? Het laatste gebeurt: ze beginnen te morren, omdat het water ondrinkbaar is ([vs. 24](#)).

Beproeving

De Israëlieten richten hun verontwaardiging op Mozes. In deze situatie, waarin Mozes alleen staat, roept hij tot de HEERE ([vs. 25](#)). De HEERE wijst hem op een stuk hout. Dit hout is een middel in Gods hand om het bittere water zoet te maken. De tekst geeft een verklaring van wat er gebeurt: God stelt het volk op de proef, zodat ze zullen leren Hem helemaal toegewijd te zijn. Ook geeft Mozes aan Israël een instelling: ze moeten weten dat de HEERE hen altijd kan helpen en genezen.

Heidelbergse Catechismus, Zondag 9

Dit gedeelte van de Catechismus gaat over Gods voorzienigheid.

Vraag 26: Wat gelooft gij met deze woorden: Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des hemels en der aarde?

Dat de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde, met al wat erin is, uit niet geschapen heeft(a), Die ook door Zijn eeuwigen raad en voorzienigheid ze nog onderhoudt en regeert(b), om Zijns Zoons Christus' wil mijn God en mijn Vader is(c); op Welken ik alzo vertrouw, dat ik niet twijfel of Hij zal mij met alle nooddrift des lichaams en der ziel verzorgen(d), en ook al het kwaad dat Hij mij in dit jammerdal toeschikt, mij ten beste keren(e); dewijl Hij zulks doen kan als een almachtig God(f), en ook doen wil als een getrouw Vader(g).

Vraag 27: Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?

De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods(a), door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met Zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert(b), dat loof en gras, regen en droogte(c), vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijsz en drank, gezondheid en krankheid(d), rijkdom en armoede(e), en alle dingen, niet bijgeval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen(f).

Vraag 28: Waartoe dient ons dat wij weten dat God alles geschapen heeft en nog door Zijn voorzienigheid onderhoudt?

Dat wij in allen tegenspoed geduldig(a), in voorspoed dankbaar zijn mogen(b), en in alles dat ons nog toekomen kan, een goed toevorst hebben op onzen getrouwen God en Vader(c), dat ons geen

schepsel van Zijn liefde scheiden zal(d), aangezien alle schepselen alzo in Zijn hand zijn, dat zij tegen Zijn wil zich noch roeren noch bewegen kunnen(e).

Verwerking

Bij deze vertelling kan pagina 6 en 7 uit het werkboekje worden gemaakt. Zie voor de toelichting en verdere programmasuggesties de handleiding onder het verhaal 'Waarom staan die stenen daar?'

verbindt jongeren

